

Живи, книго!

Мета. Зробити книгу супутником життя, а не тільки навчальних закладів.

Досягнути того, щоб книга стала для читачів завжди новим, завжди досягненим дивом; щоб вони прагнули спілкування з книгою для того, щоб щезли роблеми з життя шкільного і, насамперед, байдуже ставлення до знань.

Прищеплювати любов до книги, навчити думати; виховувати жагучу потребу у читанні, культуру читання.

Обладнання. На дошці – велика емблема “Живи, книго!”, на грудях бібліотекаря, учнів також емблеми у зменшеному вигляді; плакати з висловлюваннями про книгу Цицерона, Д.Дідро, Л.Леонова, В.Сухомлинського; плакати для словникової роботи.

На столі – зліва – поличка з бібліотечкою класу і рекомендованою літературою; справа – столик з учнівськими виробами для гри “Бюро літературних знахідок”: Жаба із Стрілою, Ліжечка Гномиків, Санки Снігової Королеви, Чобіток Кота, Черевичок, Пляшка із клаптиками паперу, Борода Чорномора, Василиса Премудра.

Перед класом – саморобне Диво-Дерево (з книгами на гілках).

Грамоти учням.

1. 1. Слово бібліотекаря.

Найпершою формою письма була піктографія, або малюнкове письмо (учень показує

малюнок). Малюнок – дві людські стопи- символізував поняття “йти в печеру”.

Наступним етапом розвитку письма була ідеографія, або символічне письмо (учень показує малюнок - о). Малюнок – о – означав слово “око”.

Крім письма єгиптяни зробили ще один великий винахід – вони придумали, як виготовляти зручний, гладкий і еластичний матеріал для письма – папірус.

Колись на берегах Нілу і біля озера Чад зеленіли зарості високої рослини, трохи схожої на осику. Це папірус. Його стебла розрізали вздовж і уклали рядками, щоб край одного стебла лягав на край сусіднього. Поперек одного шару селили новий і пресували. На протязі багатьох років учені не могли розгадати, чим склеювали шари папірису. Врешті встановили, що чудодійний клей – сік самої рослини, видавлений під пресом. Він і цементував тоненькі шари першого в історії паперу.

Найзнаменитіше з ідеографічного письма і майже єдине, яке дожило до наших днів – це китайська ієрогліфіка.

Ще одне ідеографічне письмо – клинописне, поширене серед народів стародавнього Двोरіччя. У нього відбувалося поступове спрощення малюнків, поки вони не скоротились до найпростішої схеми, по суті, вже не малюнка, а символу.

Важливий крок на шляху до сучасного алфавіту зробили стародавні фінікійці: вони скористались для письма єгипетськими ієрогліфами.

Буквенний алфавіт, де є знаки не тільки для приголосних, але і для голосних, з’явився вперше у стародавніх греків. Грецький алфавіт виявився настільки простим і зручним, що ним скористалися і інші народи стародавнього Середземномор’я.

Латинський алфавіт також виник з грецького письма.

У середні віки латинь стала міжнародною мовою. На ній викладались результати експериментальних дослідів.

Давньоримська цера – скріплені разом воцані таблички для письма. Це записні книги для коротких тимчасових поміток.

Пергамент – оброблена коров'яча або теляча шкіра, яка використовувалась у стародавні часи для письма.

На пергаменті писали з двох сторін аркушу. Колись і пергамент за традицією скручували у згорток. Але його можна було згинати, він не ламався.

Прообразом майбутньої книги послужили цери.

Перші книги з пергаменту подібні на зошити: це зігнуті вдвоє і прошиті шнурками аркуші. Декілька таких зошитів вміщали між двома дошками.

Пізніше стали використовувати шкіру. З'явилась нова форма книги – з багатьох сторінок.

Слов'янський алфавіт розробили на основі грецького письма два вчених монахи з візантійського міста Солунь. Звали їх Кирило і Мефодій. Видана перша слов'янська азбука у 863 році.

У XIII столітті винайдено спосіб друку дерев'яними літерами.

В середині XV століття в Німеччині запрацював перший у Європі друкарський верстат майстра Йогана Гутенберга.

Літери для друку виготовлялися з металу. З літер склалися слова, цілі рядки, сторінки. І такі металеві літери слугували довго. До того ж верстат Гутенберга був механізований, що дуже прискорювало друкування книжок.

У Київській Русі до XVI століття усі слова писалися разом. Вперше в історії нашого письма проміжки між словами з'являються у книзі, яка називалась "Апостол". Видана ця книга у 1564 році друкарями Іваном Федоровим і Петром Мстиславцем.

Сучасне окреслення наш алфавіт здобув на початку XVIII століття, коли Петро I завів нову форму письмових знаків – громадянський шрифт замість церковнослов'янського.

Остаточно був звільнений наш алфавіт від зайвих письмових знаків після 1917 року.

1. 2. Цікава інформація.

2. Незвичайну Біблію можуть побачити відвідувачі Державного музею мистецтв у Грузії. На важких кам'яних плитах рукою стародавнього майстра висічено 20 сюжетів на теми Старого й Нового Завітів. Така Біблія існує в одному примірнику. Її кам'яні сторінки були знайдені у високогірному селі Цебельда.

3. Письмо у Київській Русі існувало ще у X столітті. У цьому нас переконує старовинний надпис на глиняному глечуку, який було знайдено у 1949 році археологами під час розкопок у селищі Гніздове, біля Смоленська. На глечуку написано одне слово "горухща" (гірчиця). Вчені відносять посудину, у якій зберігалася гірчиця до початку X століття.

4. На стінах храму у Фівах викарбуваний стародавній літопис. Стіни храму є своєрідною книгою, найбільшою у світі за своїми розмірами, оскільки сторінки її досягають 40 метрів у ширину.

5. Перший на Русі буквар був складений Василем Бурцевим і виданий у 1634 році. На титульній сторінці букваря намальований учитель, який б'є різкою учня.

6. Найменша книга видана у 1896 році у Падуї (Італія). Розміри її - 16×11 мм, що дорівнює, приблизно, величині нігтя на великому пальці руки. У цій книзі-маляткові надрукований лист Галілея.

7. Найменша "бібліотека" у світі знаходиться у індійському місті Амрістарі, у ній зберігаються ... одна книга.

8. **Словникова робота** (використовую саморобну таблицю) "Корисно знати кожному",

обгортка, титульний лист, контртитул, авантитул, анотація, шрифт, фронтиспіс, шмуцтитул, передмова, зміст і коректор.

9. **Виступи учнів** з розповідями про збереження, лікування книжок (з демонстрацією саморобних закладок, похилої підставки, полички для книг).

1. **5. Бюро літературних знахідок.**

“Чи знаєте ви, що ...”

(Учні впізнають героїв і їх речі з літературних творів.)

1. Туфелька Попелюшки (Ш.Перро “Попелюшка”).
2. Пляшка з клаптиками паперу (Ж.Верн “Діти капітана Гранта”).
3. Чобіток Кота (Ш.Перро “Кіт у чоботях”).
4. Ліжечка Гномиків (У.Дісней “Білосніжка і семеро гномів”).
5. Санки Снігової Королеви (Г.Андерсен “Снігова королева”).
6. Жаба із Стрілою (казка “Царівна - Жаба”).
7. **6. Заповіді читача.**

8. Пам'ятай, що читання – одна з найважливіших, найпотрібніших, найсерйозніших робіт, не “між іншим”.

1. Навчися користуватися змістом.
2. Хоча б одну з читаних тобою останнім часом книг – читай з закладкою, помітками олівцем, повертайся іноді до прочитаного.
3. Закриваючи книгу (навіть прочитавши тільки частину її), подумай, що запам'яталося, схвилювало, налякало, утішило, вразило, здивувало.
4. Не залишай книгу недочитаною без серйозних причин.
5. Постарайся самостійно розібратися у всьому, пояснення незрозумілих слів шукай у тлумачному словнику.
6. Книга добре і надовго запам'ятовується, якщо її зміст розповісти другові, батькам.
1. **8. Підсумок. Заключне слово.**

- Хай книга завжди закликає вас до серйозної і глибокої душевної роботи, до прагнення стати вищим, чистішим, добрішим.

з досвіду роботи Антонівської ПШБ (Протосовицька Н.В.)